

Csíki élmény

Free Camp 2019

KOZÁK CSABA

Megyeháza Galéria, Csíkszereda, 2019. V. 25–31.

Artoteca Galéria, Városi Könyvtár, Bukarest, 2019. VI. 11. – VII. 25.

Az erdélyi Hargita megye székhelyére, Csíkszeredára álmódott nemzetközi művésztelepet Botár László képzőművész 2005-ben. A kezdeményező ötletgazda addig kardoskodott, míg intézményi és magántámogatásokból sikerült megalapítania a tábort. Május második felében nyílt meg idén a XV. Free Camp Nemzetközi Képzőművészeti Alkotóműhely, mely immáron több mint tizenöt ország száz művészt látta vendégül. Tizenegy résztvevőt hívtak meg a szervezők Magyarországról, mellettük többek között Ausztriából, Szerbiából, Németországból és természetesen Romániából (Bukarestből, Beszterceből és Csíkszeredáról).

Az alkotók a Szakszervezetek Művelődési Házának Márványtermében dolgozhatnak. A hatalmas üvegablakkal határolt, tágas műteremben úgy alkotnak egymás mellett, hogy mindenkinek megvan a saját tere, aurája, privát szférája. A tábor külön érdekessége, hogy a munkafolyamat helyszínét a közönség bármikor meglátogathatja, és megnézheti az alkotás fázisait. Tematikai és műfaji határok nincsenek, alapanyagokat, eszközöket kérhetnek a művészek, de bárki szabadon használhatja az általa hozott matériát, „célszerszámot” is.

Kosztot és kvártélyt egyaránt biztosítanak a szervezők, az oda- és visszautazás költségét viszont a művészeknek kell állniuk. Mindenki a saját ritmusában, megszokott munkarendjében dolgozhat, csak egyetlen feltétel van: a Free Camp gyarapodó gyűjteményébe a művészeknek két-két alkotást kell adományozniuk. Közvetlenül a tábor bezárása után az alkotóműhely friss termését minden évben kiállításokon mutatják be, míg a korábban készült munkákból Romániában és európai országokban szerveznek vándorkiállítást.

Alfabetikus sorrendben szemezgetek a tíznapos táborban készült és a két tárlaton bemutatott művekből. A Szerbiából érkezett Danijel Babić akril-vászon képein élénk színekkel a képregények és a plakátok gyors reagálású, hatékony formavilágát idézi meg. Míg korábban az egytemes festészet ikonjait „írta át” minimalizált kóddal, addig mostani munkáin a piktogramok sematikus figuráit jeleníti meg, miközben a középső ujj felmutatásával „üzenget”.

Maria Balea vegyes technikával készült művei a lírai absztrakt és a foltfestészet határmezsgyéjére pozícionálhatók. Vászonképein kromatikus, színárnyalatokban gazdag elemeket épít

egybe: mintákat, töredékeket, textúrákat, színfoltokat, vonalakat-sávokat, miközben a vásznat itt-ott megszőrja homokkal, hogy a morzsás, rücskös felszín megküzdjön a nyugodtabb színmezőkkel, a heves ecsetcsapásokkal, a felvillanó kék-narancs-szürke-fehér foltokkal.

Botár Lászlónak a táborban készült huszonhárom műve a bizonyosság arra, hogy nemcsak a táborvezetői, hanem az alkotói szerepkört is komolyan veszi. Míg korai munkáira a tranzavangárd és az új expresszív törekvések voltak a jellemzőek, addig mára koloritása drámaibbá vált a domináló piros-kék-fekete-fehér színek ellentétpárjaival. Az informel hagyományaira épülő, a gesztusfestészet jegyeit felmutató művein a képmezőkben elszabadult festékvonalak és pászma kavarognak apróbb, satírozott és rovátkolt, varrott részletek társaságában.

Fotó: Ádám Gyula

MARIA BALEA: *Memento*, 2019, vegyes technika, vászon, 50x50 cm

Damó István munkáiról lerí, hogy grafika szakon végzett. Tucatnyi vegyes technikával készült papírmunkáján ívesen, légiiesen, könnyedén építkeznek, bár mintha izmos, inas emberi testeket nyújtóztatna, feszítene meg. A kontúrok fekete vonalhálózatába, finom szálú vázába ültetett, festett foltok színvilága visszafogottabb. A halvány rózsaszín-lila-kék színkezelés az, ami még éteribbé és megfoghatatlanabbá teszi absztrahált lényeit, azok hiányos-csonkolt testrészeit.

fotó: Adám Gyula

DANIEL BABIĆ: Erdélyi medve, 2019, akril, vászon, 80×80 cm

fotó: Adám Gyula

BOTÁR LÁSZLÓ: Vándorló érzelmek (a sorozat egy darabja), 2019, akril, vászon, 80×80 cm

Dóró Sándor még 2001-ben csatlakozott a Block-csoporthoz, majd pedig a drezdai egyetem anatómiai tanszékén tanított, ahol megjelentette anatómiai rajzait bemutató kötetét. A táborban sokkal lazább hangvételre váltott, hiszen ott készült kilenc munkája akvarell. A könnyed művek egyféle hangulatfestészetet, örömfestészetet sugároznak. A színekben bővelkedő papírlapokon elcsorog a festék, kanyarokat, görbéket ír le a pászma, melyek egymást részben fedő, részben áttetsző rendszereket alakítanak ki. A transzparens fragmentumok között néhol lépcsőzethez, létrához hasonlatos motívum jelenik meg, másból ívek,

félkörök, vastag, csíkos vonalak tűnnek fel. Meglepő módon geometrikus elemek, egyenesek, párhuzamos vonalhálózat jelennek meg a *Csíki élményen*, mely felülírja az akvarell hagyományait.

Fazakas Csaba egyaránt alkot Budapesten és Bécsben, ahol Arnulf Rainer tanítványa volt, korai munkái kifejezőmódjára az art brut szellemisége is hatott. A táborban is folytatta *Homo Deus*-sorozatát. A vegyes technikával papírra készült vázlatokon erőteljes gesztusok, finom faktúrák, fekete-fehér és redukált színvilág tárul elénk, de van, hogy művei absztrahált tájképeknek tűnnek, melyeken liános vadon, mocsaras lápvilág jelenik meg amorf foltok, fehér, csontszerű formációk, cseppek, széttört sziklatestek, hágók, gleccserek társaságában. A tubusból folytatott fehér festékkigyó zárt, tördelt formációk, rücskös, morzsás patternek között tör utat magának. Mintha egy tragédia előestéjén lennének...

Fábián Zoltán is folytatta *DE* (Dark Energy, azaz sötét energia) című sorozatát. Műveinek egy része akrillal, marker pennel készült vászonra, de vannak papíralapú képei is. A munkák háttere, alapja szürke, melyben fekete, rácsos szerkezetek futnak. Az architektonikus struktúra a geometrikus absztrakt és a konkrét művészet átjárhatóságát feszegeti. Ezek az aprólékosan kivitelezett szerkezetek háromszögekbe vannak zárva, melyek csuklósan kapcsolódnak egymáshoz, magentába hajló rózsaszín (másutt neonzöld) fénykardok világítanak, süvitenek át a kép virtuális terén. Az ívfények egyik vége gócpontba zár a kopár, holdbéli tájra emlékeztető, monokróm faktúra felett.

Marinela Măntescu mindig is a figuratív festészet híve volt, most két művel jelentkezett. *Virágos csendélet* című festménye posztimpreszionista, divizionista előadásmódban készült. Az olaj-vászon képen egy napfényűtött ablak előtt állunk, ahová virágcserepek vannak kitéve. A pointillisták „pötytyöző” technikájával ellentétben úgy festi meg a virágscirmokat és leveleket, úgy érinti meg a vásznat az ecset szálaival, ahogy a lepkék emelgetik szárnyaikat. Sűrűn és könnyedén.

Márton Árpád az az egykori rajztanár, akiről mára – még életében! – líceumot neveztek el Csíkszeredán. A táborban egy pasztell-papír sorozattal rukkolt elő. A kenyértörés témája köré csoportosított művein geometrikus (és mégis oldott, lágy) rendben láthatjuk, amint egy cipő szeleteire nyílik a barna-sárga-zöld színek ölelésében. Munkáit rajzos, szűkszavú megjelenítés és kiérlelt, meleg színvilág jellemzi.

Andrea Rus akril-vászon munkái absztrahált tájképek, felismerhető rajtuk az ég-horizont-föld hármastagolása, a részletekbe akár hegységeket, tavakat is beleláthatunk. *A boldogság helyei* című festményén viszont egyértelműen feldereng egy emberalak. A festékuhatag, a lefelé csurgatott, folytatott festékpászmák mögött női figura sejlik fel, akinek hajpánttal ékesített, elmosódott alakja egy tördelt kőfal mellett áll. A képen a pirosan, áttetsző zölden aláhulló festék és a háttérből elővilágító sárga fény misztikusan öleli körbe a rejtőzködő női alakot.

Dula Sánta Szerbiából érkezett a táborba. Ő már a második művész, akit a hargitai medvék mítosza inspirált. Az élénk koloritás, a részletek mellőzése, a kétszeres megjelenítés (az állatok átlósan, fejjel lefelé is feltűnnek a munkákon, ahogy a művész két helyen is aláírja festményeit) felerősíti a tematikát. Egyik festményén a kétféle pozícióba forgatott fekete medvék szíve táján piros és zöld célkeresztjek jelennek meg. Kilövésük – remélem – nem szándéka a művészeknek.